

Nr 32.

Af herrar **Rune** och **Lindgren** i Oskarshamn, om ändrad lydelse af 16 § 2 mom. värnpliktslagen.

Värnpliktslagen af den 14 juni 1901 innehåller i § 16 mom. 1, 2 och 3 följande stadganden:

1. Uppskof med inskrifning till nästföljande års inskrifningsförrättning kan meddelas värnpliktig, som af en eller annan möjligen öfvergående anledning, såsom tillfällig sjukdom, försenad kroppsutveckling eller dylikt vid inskrifningsförrättningen befinnes till tjänstgöring oförmögen eller olämplig.
2. Sådant uppskof kan ock medgifvas ende arbetsföre sonen, sonsonen eller dottersonen till orkeslös eller vanför fader, farfader, morfader eller till änka eller ogift kvinna, ende arbetsföre foster-sonen till orkeslös eller vanför fosterfader eller fostermoder, äfvensom ende arbetsföre brodern till ett eller flera minderåriga eller vanföra faderlösa syskon, dock endast såvida sagda föräldrar, far- eller morföräldrar eller fosterföräldrar eller syskon äro af hans arbete för sitt uppehälle väsentligen beroende.
3. Förefinnes anledning till befrielse enligt denna paragraf ännu vid inskrifningsförrättningen det år, under hvilket den värnpliktige fyller tjugufyra år, frikallas han från värnpliktens fullgörande i beväringen under fredstid.

Syftet med de i dessa stadganden gifna föreskrifter om uppskof med inskrifning samt slutlig befrielse från värnpliktstjänstgöring i fredstid är tydligt. Afsikten är att från dylik tjänstgöring frikalla tjänstduglige värnpliktige, af hvilkas arbete andra personer för sitt uppehälle äro väsentligen beroende. Stadgandena ifråga hänföra sig dock endast till speciella fall och innehålla ej någon supplerande bestämmelse för andra händelser af likartad beskaffenhet. Och då de i mom. 2 uppräknade fall ingalunda

äro uttömmande ifråga om de omständigheter, hvilka för en dylik befrielse böra komma i betraktande, föranleder lagen ofta obillighet och oegentlighet.

Det förekommer sålunda t. ex. ofta, att svensk-amerikaner som utvandrat, innan de fyllt 21 år, återkomma till Sverige efter några år, men innan de vistats i Amerika tillräckligt lång tid och nått den ålder, att de kunna frikallas från värnpliktens fullgörande. Är den återinvandrande ogift eller har han ehuru gift nämnvärda tillgångar, kan intet invändas emot denna hans tjänstgöringsskyldighet. Men har immigranten familj, som är »af hans arbete för sitt uppehälle väsentligen beroende», förefaller det vara synnerligen hårdt att tvinga honom till en tjänstgöring, som kanske bringar honom och hans familj i armod eller nödgar honom att åter utflytta ur landet. Enligt den princip, som får antagas ha legat till grund för stadgandena i 1 § 16 mom. 2 och 3 jämförda med mom. 1, borde naturligtvis obemedlade immigranter, som äro familjeförsörjare, befrias från värnpliktens fullgörande i fredstid. I vissa inskrifningsområden torde också befrielse, i enlighet med lagens grund, medgifvas de personer, som här afses. Då det ju emellertid är önskligt, att lagbestämmelserna äga den tydlighet, att ej olika tolkningar behöfva förekomma, anser jag en ändring af ifrågavarande lagrum påkallad.

Vi få därför vördsamt hemställa, att Riksdagen måtte för sin del besluta,

att mom. 2 af § 16 i värnpliktslagen af den 14 juni 1901 skall erhålla följande lydelse: »Sådant uppskof kan ock medgifvas obemedlad gift familjeförsörjare samt ende arbetsföre sonen, sonsonen eller dotter-sonen till orkeslös eller vanför fader, farfader, morfader eller till änka eller ogift kvinna, ende arbetsföre foster-sonen till orkeslös eller vanför fosterfader eller fostermoder, äfvensom ende arbetsföre brodern till ett eller flera minderåriga eller vanföra faderlösa syskon, dock endast såvida sagda föräldrar, far- eller morföräldrar eller fosterföräldrar eller syskon äro af hans arbete för sitt uppehälle väsentligen beroende.»

Stockholm den 26 januari 1910.

Axel Rune.

B. Lindgren.